

Vergaderjaar 2015–2016

31 015

Kindermishandeling

Nr. 120

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 januari 2016

Per brief van 5 maart 2015 is mijn ambtsvoorganger door de Vaste commissie Veiligheid en Justitie verzocht een reactie te geven op een rapport van Europol in het kader van de «European financial coalition against commercial sexual exploitation of children online»¹. Mijn ambtsvoorganger is voorts gevraagd om daarbij met name in te gaan op de rol van Nederland bij het leveren van internetdiensten. Met deze brief voldoe ik aan dit verzoek. Als gevolg van het verzamelen van de benodigde informatie en de afstemming heeft het opstellen van deze brief tot mijn spijt lang geduurd.

Rapport Europol

Het rapport van Europol geeft aan dat vanuit Nederland relatief veel websites gehost worden waarop kindermisbruik materiaal mogelijk wordt aangeboden. Het is evenwel verklaarbaar dat er relatief veel internetsites door in Nederland gevestigde bedrijven worden gehost. Nederland heeft een uitstekende digitale infrastructuur en dienstverlening. Deze infrastructuur en dienstverlening leveren veel bedrijvigheid op, bijvoorbeeld in de vorm van (ook buitenlandse) ondernemers die ervoor kiezen om hun websites via Nederlandse hostingproviders op het internet te plaatsen. De hosting van websites met een (kinder)pornografische inhoud is daarop helaas geen uitzondering. Ik wijs er wel op dat, hoewel de hosting van dergelijke websites via Nederlandse servers kan geschieden, het daadwerkelijke aanbod (evenals de vraag) grotendeels uit het buitenland komt. Het is verder van belang om te benadrukken dat zodra bekend is dat op een Nederlandse server kinderpornografisch materiaal wordt gehost, een zogenaamde Notice and Takedown (NTD) procedure wordt gestart die leidt tot het verwijderen van het strafbare materiaal. Daarnaast loopt er momenteel een project genaamd «Nederland schoon». De doelstelling van het project is om ervoor te zorgen dat dergelijke hostingspraktijken

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

niet meer dan wel minder voorkomen. Verderop in deze brief ga ik hier nader op in.

Verder wordt in het rapport een toename gesignaleerd op het thema *Live Streaming* tegen betaling. Daarbij wordt vanuit westerse landen via chatsites contact gelegd met organisaties of personen die online kindermisbruik tegen betaling aanbieden. Een voorbeeld daarvan is het webcamkinderseksuïlerisme. Deze variant valt eveneens onder de commerciële seksuele exploitatie van minderjarige kinderen. *Live Streaming* is een relatief nieuw fenomeen. Op dit moment zijn politie en OM bezig om, in het kader van de aanpak van dit nieuwe fenomeen, het juridische veld te verkennen, om zo meer inzicht te krijgen op welke wijze effectief opgetreden kan worden. De opsporingspraktijk laat namelijk zien dat enkel financiële informatie onvoldoende is om onmiddellijk een strafrechtelijk onderzoek te starten. Op dit moment zijn politie en OM echter druk doende om een aantal onderzoeken voor te bereiden.

Internationale aanpak

Naast de zojuist genoemde nationale aanpak, is de Nationale Politie (NP) ook concreet internationaal actief. De NP is betrokken geweest bij zowel het eerste European Financial Coalition project als het huidige tweede project dat op punt van afronding staat. De samenwerking tussen de NP en de financiële sector wordt, mede op dit onderwerp, sterk geïntensiveerd. Binnen het Team High Tech Crime is sinds enige tijd een bankenteam operationeel. Dit bankenteam analyseert of geldsporen te herleiden zijn tot inkomsten uit criminele activiteiten, waaronder kinderpornografie. Het Expertise Centrum Kinderpornografie en Kinderseksuïlerisme (EKK), van het Team Bestrijding Kinderporno en Kinderseksuïlerisme (TBKK) van de Landelijke Eenheid, werkt nauw samen met dit team. Het bankenteam is eveneens vertegenwoordigd binnen het onderdeel European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats (EMPACT) van Europol. Daarnaast is de samenwerking vanuit het EKK met de Financial Intelligence Unit (FIU) intensief en wordt gewerkt aan standaardisatie van het samenwerkingsproces op met name het onderwerp *Live Streaming* van kindermisbruik. Ook binnen de Virtual Global Taskforce (VGT) heeft de aanpak van *Live Streaming* de aandacht. Het onderwerp maakt inmiddels integraal onderdeel uit van de agenda van de VGT. In dat verband is afgesproken dat in 2016 bijzondere aandacht wordt gegeven aan de aanpak van *Live Streaming*, door middel van informatie uitwisseling, delen van kennis en het uitvoeren van (internationale) opsporingsonderzoeken.

Notice and Takedown (NTD) en «Nederland Schoon»

Tijdens het AO van 20 maart 2014 (Kamerstuk 31 015, nr. 102) heeft mijn ambtsvoorganger uw Kamer toegezegd te bezien wat er gedaan kan worden tegen hostingbedrijven die kinderpornografie niet (voldoende) van hun servers af halen nadat zij zijn genotificeerd over het feit dat via hun netwerken kinderpornografie kan worden benaderd. Het is belangrijk om voorop te stellen dat het merendeel van deze hostingbedrijven goed gehoor geeft aan de door het bedrijfsleven vrijwillig ingevoerde Notice and Takedown (NTD) procedure. Op het moment dat hosters door individuele burgers en belanghebbenden, zoals het Meldpunt Kinderporno op Internet, genotificeerd worden over strafbare content op hun servers, zoals kinderpornografie, wordt het beeldmateriaal na beoordeling door de desbetreffende hoster in de regel snel verwijderd. Er is echter een minderheid die minder goed gehoor geeft aan deze procedure. Hoewel deze, soms als «bad hosters» aangeduid, hostingbedrijven bij zowel politie als OM op de radar staan is een strafrechtelijke aanpak niet altijd de

meest effectieve. Wanneer één «bad hoster» strafrechtelijk wordt aangepakt kan de content gemakkelijk overspringen naar een andere aanbieder. Hetzij in Nederland, hetzij in het buitenland. Hierdoor is een strafrechtelijke aanpak, die zich altijd op één zaak richt, niet in alle gevallen de meest effectieve aanpak. Het juist belangrijk om zaakoverstijgend naar het probleem te kijken. Daarom heeft het OM aangekondigd, samen met de TU Delft, op zoek te gaan naar nieuwe samenwerkingsverbanden met publieke en private partijen om dit probleem aan te pakken.

Dit moet leiden tot meer bewustwording in de hostingsector en tot creatieve oplossingen hoe «bad hosting» effectief aangepakt kan worden.² Over dit lopende project, genaamd «Nederland Schoon», zijn op 24 april 2015 door het lid Verhoeven (D66) schriftelijke Kamervragen gesteld aan de Minister van Economische Zaken en de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie. Voor een toelichting op dit project verwijs ik uw Kamer dan ook naar de beantwoording van deze Kamervragen.³

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

² *Kamerstuk 31 015, nr. 112.*

³ *Aanhangsel Handelingen II 2014/15, nr. 2307.*